

אי הכי מטה נמי נימא אוהל היא, הואיל ומגינה על מנעלים וסנדלים שתחתיה?!

אלא אמר רבא חילוק אחר בין שוורים למיטה: שאני שוורים הואיל ועשויים להנין על בני מעיין שלהן שידרתה מגינה עליהן, שנאמר: עור ובשר תלבישני ובעצמות ותידים "תסוככני", הרי ש"סכך" הוא; ולפיכך אע"ג שלגבה עשויה, חשוב אוהל.⁽⁵⁾

ואי בעית אימא: שוורים הוי אוהל מעיקר הדין, ואף על גב שלגבן הן עשויין⁽⁶⁾, ובמיטה נמי לא מתבטל ממנה שם אוהל מפני שלגבה עשויה; וטעמו של רבי יהודה המתיר לישון בסוכה טעם אחר הוא —

רבי יהודה לטעמיה, דאמר: סוכה דירת קבע בעינן, והוה ליה מטה דירת עראי, וסוכה

המטה בפני הזקנים, ומשום שאינו אוהל העשוי בידי אדם; ואמאי, הרי הוכחנו כי אוהל הרחב כמלוא אגרוף, אף כשאינו עשוי בידי אדם הוי אוהל?!⁽²⁾

ומשנינן: שאני מטה הואיל ולגבה עשויה לישון על גבה ולא תחתיה ו"מבטל תחתיה מתורת אוהל" [ריטב"א], ולפיכך מותר לישון תחתיה לדעת רבי יהודה.⁽³⁾

ותמהינן: והרי שוורים נמי לגבן עשויים, ואמאי הווי אוהל להנין מפני הטומאה?!

כי אתא רבין, אמר רבי אלעזר: שאני שוורים, הואיל ואף על גב שלגבן הן עשויים הרי הם עושים מעשה אוהל מתחתיהם, שהרי הם מגינים על הרועים שמכניסין ראשיהן תחת כריסן בחמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים.⁽⁴⁾

ביאור דבריו, שמנעלים נועלים בימות החמה וסנדלים בימות הגשמים [כמו שכתב רשב"ם שם]; וגירסת רש"י כאן אינה כגירסתנו: כל שאין תחתיה אלא סנדלין בימות החמה ומנעלין בימות הגשמים.

והרשב"ם פירש שם לפי גירסתנו, שנותנין את הסנדלין בימות החמה תחת המטה עד שיצטרך להם בימות הגשמים.

5. א. צריך לומר דלפי סברת רבא מיטה אינה אוהל, כיון דלגבה עשויה; ולא חייש רבא למה שמשימין תחתיה מנעלים וסנדלים, כיון דסוף סוף עיקר עשייתה לגבה.

ב. כתבו התוספות: אף על גב דהאי קרא באדם כתיב, כל שכן בהמה שכריסה למטה כעין אוהל.

6. יש לפרש בשני אופנים:

האחד: הגמרא חוזרת בה מעיקר הסברא

2. הקשו האחרונים: והרי אהל שאינו עשוי בידי אדם ילפינן לה בגזירה שוה הכתובה גבי טומאת מת, ומהיכי תיתי לומר כי אף גבי סוכה אין מעכב אלא אהל העשוי בידי אדם?! וראה פני יהושע וערוך לנר בזה.

3. העיר הרש"ש: דין זה דומה למה שכתבו הפוסקים, שאף על פי שמצוות אין צריכות כוונה, מכל מקום אם כיון שלא לצאת אינו יוצא ידי חובתו.

4. כתב רש"י: להכי נקט גבי מטה מנעלים וסנדלים, משום דאמרינן בבבא בתרא, איזהו מטה של תלמידי חכמים, כל שאין תחתיה אלא מנעלים של בעל הבית בימות החמה וסנדלים בימות הגשמים שנותנים שם כשהוא בא לשכב ולישן חולץ מנעליו ונותנן תחת מטתו; אבל לתת תחתיה דברים אחרים גנאי הוא לו שמרגיל בני הבית לשם.